

פרשת צו (תשפ"ב)

והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח (ו', ג')

יש לדקדק, למה כתב שהרים את הדשן דווקא מקרבן העולה ולא משאר קרבנות שהיו קרבים על המזבח כל הלילה, דהא חלב ואימורין של כל הקרבנות היה נשרפים על המזבח. ועוד יש לדקדק למה הוצרך לכתוב על המזבח, ומה רצה לומר בזה.

והנה, במשניות מסכת תמיד (א', ד') מפורש סדר תרומת הדשן, נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח ופנה את הגחלים אילך ואילך, חתה מן המאכלות הפנימיות וירד. והרע"ב ביאר הטעם למה לקח דווקא מהמאכלות הפנימיות לפי שהגחלים הפנימיות הם באמצע האש ונתאכלו היטב וקרובים להיות דשן.

ולפי זה יש לפרש דהחלב והאימורין קרבים על המזבח כל היום וכל הלילה, אבל קרבן תמיד שהוא קרבן עולה, שנקראת עולת תמיד, צריך להיות בין הערביים ואם כן רוב האימורים והחלב היה מונחים על גבי תמיד של בין הערביים וקרבן תמיד היה למטה ממש על המזבח ובעלות השחר בזמן תרומת הדשן היה קרבן תמיד מן המאכלות שהיה מונח על המזבח כל הלילה, מה שאין כן בחלב ואימורין של שאר קרבנות שאפשר שעלו על גבי המזבח קרוב לבוקר. וממילא נבין בדקדוק לשון הפסוק שמה שהרים הכהן הוא דווקא קרבן עולה, דהיינו תמיד של בין הערביים שבודאי נשרף ונעשה דשן שהיה למטה על המזבח ממש כמו שכתוב. (נ.מ.)

זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם (ז', ל"ז)

בספר אזור אליהו מביא קושיית המפרשים על מה דאיתא בשבת (י"ב, ב') אם אדם חשוב יכול לקרות בשבת לאור הנר גזירה שמא יטה, שכתב ר' ישמעאל על פנקסו אני קריתי והטיתי נר ולכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה. והקשו המפרשים הרי במסכת מנחות (ק"י, א') אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם, כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם, אם כן לא היה צריך ר' ישמעאל להביא חטאת דכבר נתכפר לו בעסק התורה שלמד לאור הנר.

ובמנחות שם הקשה רבא דלדברי ריש לקיש היה צריך לכתוב זאת התורה עולה ומנחה וחטאת ואשם ולמה כתיב לעולה למנחה, אלא אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא מנחה, דתורה מגנא ומצללא שלא יבא לידי חטא אבל אינו מכפרת, אם כן הכא דלימוד התורה לא הצילו לר' ישמעאל מחילול שבת חייב להביא קרבן חטאת לכשיבנה בית המקדש. אמנם לענ"ד גם לדעת ריש לקיש לא קשיא, דכיון דעבר על דעת חבריו שאסרו לקרוא לאור הנר בשבת, הוה ליה עיקר הלימוד באיסור, ויש בו משום אין קטיגור נעשה סניגור, ומוכרח להביא קרבן. (בן לאשרי)

אני לדודי